

שׁוֹבֵה יִשְׂרָאֵל

בס"ד, שב"ק חג הפסח ט"ו ניסן תשע"ב | גליון 496

מדברי מו"ר ועט"ר רבי יאשיהו יוסף פינטו שליט"א

גאולת מצרים - אני ולא שרף

ביציאת מצרים נגאלו עמ"י ע"י הקב"ה, כפי שדרש בעל הגדה "ועברתי בארץ מצרים, אני ולא מלאך. והייתי כל בכור, אני ולא שרף. ובכל אלוהי מצרים אעשה שפטים, אני ולא שליח. אני ה', אני ולא אחר". שני מיני גאולות ישנם, האחת גאולה על ידי מלאך, והשנית גאולה על ידי הקדוש ברוך הוא בעצמו. לגאולה על ידי מלאך זוכים מכוח קיום מצוות ומעשים טובים, ואילו לגאולה על ידי הקדוש ברוך הוא בעצמו, אין זוכים אלא על ידי לימוד תורה. מכיוון שחפץ ה' לגאלנו בעצמו שלא על ידי מלאך ולא על ידי שרף, הקדים לומר למשה: "פְּהוֹצִיאֲךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל הַיָּד הַזֹּאת" (שמות ג'), שתעמוד לנו זכות התורה הקדושה מראשית כזאת להיגאל בדרך הגדולה במעלה. רבי חנינא בן עקשיא אומר, רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות (מכות פ"ג), היינו שחפץ הקדוש ברוך לזכותנו בשני מיני הגאולה, שאחד מהם על ידי מלאך ואחד מהם על ידי הקדוש ברוך הוא בעצמו. ולמה צריך לגאולה על ידי מלאך, כשישנה גאולה על ידי הקדוש ברוך הוא? אלא, גאולה על ידי מלאך היא גאולה מלובשת בתוך הנהגת הטבע, גאולה זו אין קולותיה מהדהדים כל כך, בעוד גאולה על ידי הקדוש ברוך הוא, היא בשידוד המערכות וברוח גדול וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים, ואחר הרוח רעש. גאולה שהיא למעלה מדרך הטבע הינה מעין בקשת שר מהמלך, שהמלך חושף למענו את זרוע גבורתו ופועל באותות במופתים וקול גדול ולא יסף. אך גאולה בדרך הטבע, היא מעין בקשת עבד מן המלך, שנותן לו המלך בחשאי ובכמה

לבושים והסתרות. לא בכל שעה ראויים ישראל לנס למעלה מדרך הטבע, שכן בעידנא דריתחא, בעת פנים של זעף, השרים הגדולים מתייראים להכנס לפני המלך ואין ביכולתם לעורר הגאולה. אך העבד הפשוט, הוא נכנס בכל שעה, שכן צריך לו המלך לאכול ולשתות ולשאר צרכיו. בעת כזאת מתעוררות הגאולה על ידי העבד הקטן המחלה את פני מלכו בתחינה, ואזי הגאולה היא בחשאי, מלובשת בתוך הטבע ובכמה מיני הסתרות.

חז"ל הביאו מעשה ברבי חנינא בן דוסא שהלך ללמוד תורה אצל רבי יוחנן בן זכאי וחלה בנו של רבי יוחנן בן זכאי. אמר לו: חנינא בני, בקש עליו רחמים ויחיה! הניח ראשו בין ברכיו וביקש עליו רחמים ויחיה. אמר רבי יוחנן בן זכאי: אלמלי הטיח בן זכאי את ראשו בין ברכיו כל היום כולו, לא היו משגיחים עליו! אמרה לו אשתו: וכי חנינא גדול ממך? אמר לה: לאו! אלא הוא דומה כעבד לפני המלך, ואני דומה כשר לפני המלך.

משה רבנו היה חשוב כשר לפני המלך, כי ידעו ה' פנים אל פנים, ופה אל פה דיבר בו ומראה ולא בחידות. והיה משה הרועה הנאמן מיצר מאוד מה יהיה אם יחרה אף ה' בעמו והוא לא יוכל לחלות את פני ה' אלוקיו מתוקף מעמדו כשר. על כן השתוקק מאוד להגיע לבחינת עבד, שיוכל ליכנס אל ההיכל פנימה כל אימת שיחפוץ ולעורר רחמים על צאן מרעיתו. כאשר נתקבלה משאלתו זו שמח ביותר, ועל כן נאמר: 'ישמח משה במתנת חלקו, כי עבד נאמן קראת לו'. בימי גאולה אלו נצפה לישועת ה' שתהיה כהרף עין, השתא בעגלא ובזמן קריב. חג כשר ושמח לכל בית ישראל!

דברי הימים

שמחת המועד

חייב אדם להיות שמח וטוב לב במועד, הוא ובניו ואשתו וכל הנלוים אליו, כיצד משמח את הקטנים? נותן להם קליות ואגוזים, והנשים קונה להם בגדים ותכשיטים כפי ממונו.

חול המועד פסח

חול המועד הוא זמן קדוש מאוד, זמן של התעלות הנפש ואור משמים, זמן שהאדם מקבל סיוע להיטוה ולהתקדש בקדושה של מעלה.

בימים קדושים אלו נהגו ללמוד במסכת מועד קטן או במסכת פסחים. כמו כן נהגו ללמוד את שיר השירים עם מפרשים. יש נוהגים לקחת מעט מצה ולתלות לצד המזוזה בימי חול המועד, כדי להשריש את האמונה בליבות בני הבית.

שביעי של פסח

ביום שביעי של פסח נעשה נס קריעת ים סוף לעמ"י בצאתם ממצרים. ומכח זה אצור בקרבו כוחות גדולים ועצומים. ידוע בשם המגיד ממעזריטש, כי בכוח קדושת היום אפשר לזכות למדרגת האמונה התמימה, כשם שזכו ישראל בעת קריעת ים סוף, שנאמר: 'וַיִּאֱמְינוּ בַּה' וַיִּמְשָׁה עֲבָדָיו' (שמות י"ד, ל"א). כתבו בספרים הקדושים כי אם יעמוד אדם ביום שביעי של פסח ויקבל על עצמו מסירות נפש עבור התורה הקדושה, יזכה לסייעתא דשמיא בלימוד התורה בכל השנה.

ר"ת	יציאית השבת	כניסת השבת	ירושלים
20:19	19:39	18:26	ירושלים
20:16	19:41	18:42	ת"א אשדוד
20:16	19:41	18:33	חיפה
20:15	19:40	18:41	ב"ש

השיעור השבועי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א

יתקיים בימי חמישי בשעה 21:00 בהיכל ישיבת שובה ישראל רח' שבט בנימין 34, רובע י"ב, אשדוד. פרטים נוספים בטל: 08-8679897

ניתן לקבל את העלון במייל מידי שבוע, לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com
כמו כן ניתן לקבל במייל את דבר התורה היומי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א
לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com

איש ואשה
שזכו

מוציא אסירים בפושרות

מספרים חז"ל על מטרונה אחת, ששאלה לרבי יוסי בן חלפתא: הכל מודים, שבששת ימים ברא ה' את העולם, אך מה עושה ה' מאז ועד היום? ענה לה רבי יוסי: הקב"ה מזווג בעולמו זוגים ומושיבן בבתיהן. זילזלה בכך אותה מטרונה ואמרה שאף היא יכולה לעשות כן, הביאה אלף עבדים ואלף שפחות, וזיווגן זה לזו. לא עבר לילה, נפלה קטטה ביניהם והיכו אלו את אלו, ובאו לפניו כשזה פצוע בראשו וזה בידו. שלחה לקרוא לרבי יוסי, וספרה לו המעשה. אמר לה: אם הדבר הזה קל הוא בעיניך, קשה לפני המקום כקריעת ים סוף. הקב"ה מה עושה להן, מזווגן בעל כרחן שלא בטובתן, כמו שכתוב בתהלים (סח) "אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בְּיָתֵי מוֹצִיא אֲסִירִים בְּפוֹשְׁרוֹת", מהו בְּפוֹשְׁרוֹת - בכי ושירות. אילו בוכין ואילו משוררים. אם אינם זוכים בוכים, אם זכו משוררים.

את פסוק זה דרשו חז"ל אף על קריעת ים סוף: "אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בְּיָתֵי מוֹצִיא אֲסִירִים בְּפוֹשְׁרוֹת" בכיה ושירה יש כאן, המצריים בוכים... וישראל היו משוררים". צד שווה יש בין זיווגו של אדם לבין קריעת ים סוף.

אומרים המפרשים כי בנס קריעת ים סוף היו שתי בחינות שונות זו מזו בתכלית. מצד אחד פעלה מידת הרחמים להציל את עמי שהיו כיונה בחגוי הסלע לכודים בפח יוקשים. ואילו מהעבר השני של הענן פעלה מידה הפוכה, מידת הפורענות פגעה במצרים, וטבעו כל אחד על פי דרגת רשעותו. אלו ניצלו מחד ואלו טבעו מאידך.

אף בחיי הנישואים ניתן למצוא את שתי הקצוות, יש בני זוג שנישאו, אך אין דרכם דרך ה', כל אחד מבני הזוג מעוניין להשיג את צרכיו, אין הם דואגים אחד לשני, ולא השכילו לקבל את השני כפי שהוא. ועל כן אין השכינה שרויה ביניהם, והריהם כטובעים בים. ואין להם נחת ושלווה בחייהם, וכמאמר חז"ל "אם אינם זוכים - בוכים". ולעומתם, אלו שזכו, ויודעים ומכירים כי השכינה בביתם ומתנהגים בהתאם לרצון ה'. דואגים לזולת, ומקבלים את עולו של השני באהבה ובהשלמה. הרי הם גורמים להשראת השכינה בביתם, בבחינת "אם זכו - משוררים"

הקושי בזיווגו של אדם, הוא לשמר כל העת את חייו עם בן הזוג, באופן שיהיו בבחינת "זכו". ואכן הרבה השקעה טמונה בכך! נסיונות רבים קיימים בחיי הנישואין, יש צורך לוותר על רצונות, להתאזר בסבלנות, להיות מבין ואכפת. אמנם, זה לא קל ולא תמיד פשוט, אך ע"כ מגיע האדם לתכליתו - להיות יותר מושלם במידותיו ובאישיותו.

קריעת ים סוף

דרשו חז"ל, כשעמדו ישראל על הים, היו שבטים מתנצחים זה עם זה. זה אומר: אני יורד תחילה לים, וזה אומר: אני יורד תחילה לים. קפץ שבטו של בנימין וירד לים תחילה. מדקדק ושואל רבי יאשיהו פינטו זצוק"ל בספרו "מאור עיניים", הרי הים פתוח מכל עבר, ויש בו מקום כדי להכנס כמה בני אדם בבת אחת. אם כן על מה היתה המחלוקת, מי יכנס תחילה? אלא, תחילה נכנס ארונו של יוסף, כי בזכותו נקרע הים. וכל שבט הבא להכנס היה רוצה לקחת עימו את ארונו של יוסף, כדי להכנס עימו אל הים. ועל זה כל אחד אומר, אני נכנס תחילה. עד שקפץ שבט בנימין ונכנס, אף שלא היה עמו ארונו של יוסף, שנאמר "שם בְּנִימִן צָעִיר רָדָם" (תהילים ס"ח). אל תקרי רָדָם מלשון רידוי וממשלה, אלא דרשו חז"ל שהוא נוטריקון רָד ים. שהם התחילו בירידת הים. ועל מעשה זה זכה שבט בנימין למלוכה ורידוי - כפי משמעות המילה רָדָם, והתחילה ממנו המלוכה של שאול. ומכל מקום כיון ששרי יהודה רגמו אותם "שָׁרֵי יְהוּדָה הִגְמִתָם" ונצחום, והיו עיקר בירידת הים, נתמעט רידויו של בנימין ועברה המלכות ליהודה, כי "מִמָּוֶה פָּנָה מִמָּוֶה יְתָד" (זכריה י') שמיהודה יהיה המלך המשובח בעם.

מפראות

"ואת עמלנו אלו הבנים" (הגדה של פסח)

פירוש נפלא נמצא בהגדה של פסח פניני "דברי יאשיהו", הנה כשאדם עומל ומשתדל בעסקיו וטרדותיו, לא נשאר לו זמן לילדיו ולבני משפחתו. אמרו חז"ל על הפסוק בתהלים "עֲנֵה בְּדַרְךְּ פְחִי", כוחו של אדם יורד בטורה הדרך, וכך יוצאים בניו נפסדים. אך כאשר האדם עומל בעמל התורה או עמל למען כלל ישראל, הקב"ה משלם שכרו, בכך, שכל מה שקשור לחינוך ילדיו, לבריאותם ולשמירתם מאסונות וממחלות ר"ל, מבורך ושמור מאת הבורא. וזה מה שנאמר "ואת עמלנו" - כאשר עומלים בתורה, "אלו הבנים" - ה' שומר על אלו הבנים.

"ידע תדע פי גי יתיה זרעך" (בראשית ט"ו, י"א)

כשמע אברהם אבינו את דבר הגזרה על סדום ועמורה, עמד והתפלל עליהם בתפילה ובתחינה, וניסה בכל דרך אפשרית למצוא להם מוצא מעונשם. כמה מפליא הוא שכאשר שומע אברהם אבינו בברית בין הבתרים, את גזרת שיעבוד ועינוי עמי" במצרים, שתק ולא ניסה להעביר את רוע הגזרה. באר האלשיף הקדוש זצ"ל, שיסורי גלות מצריים באו לזכר ולטהר את בני ישראל ולהכשירם ליעודם, להיות עם ה'. ומכאן יובן ההבדל, אנשי סדום נענשו על מעשיהם, ואת עונשם ביקש אברהם למתק. אך עמי" במצרים נצרכו לעבור זיכור ותיקון. הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל מסמיך לזה משל, לרופא שאמר לאב שעליו להבהיל את בנו לבית החולים לזכר את דמו. הרי לא יעלה על הדעת, שהאב ינסה לפטור את בנו מהטיפול הרפואי שהוא זקוק

לו, אלא ודאי יסכים הוא לכך בשמחה. אך אם יגזרו על בנו מאסר, ודאי ינסה האב לבטל את גזר הדין, או לפחות להמתיק את דינו. לכן, בגלות מצרים שהיתה בגדר רפואה וזיכוך לעמי", לא ביקש אברהם אבינו מאומה.

"מלמד שהיו ישראל מצויינים שם" (הגדה של פסח)

דרשו חז"ל על שלא שינו שמם, לשונם ומלבושם. לשונם לשון הקודש מיוחדת ומזוקקת כזהב טהור, יותר מכל השפות. מעשה שהיה בעיר ג'רבה, השלטונות הצרפתיים קיבלו כתב הלשנה כנגד הגאון רבי יוסף ברבי זצ"ל, ומתוך כך הדיחוהו ממשרת הרבנות. תלמידו הגאון רבי יעקב חזקוני זצ"ל קנא לכבוד רבו, והכין מכתב בן שני עמודים, ובו הזים את עלילת הרשע. המכתב תורגם לצרפתית, ע"י עורך דין יהודי ממשפחת שמאמא, ושוגר בלוויית המכתב המקורי לשלטונות הצרפתיים. בעזרת הבורא, נשא המכתב פרי, ומושל ג'רבה קיבל את העתקי המכתבים, בצירוף הוראה להשיב את הרב על כנו. קצף המושל על שלא תיאמו עימו את הדברים, וניסה לפקפק באמינות המכתב. שלח לקרוא לרבי יעקב ושאלו, "כיצד יתכן הדבר שמכתבך בן שני עמודים בלבד, בעוד התירגום משתרע על פני עמודים רבים?, אין זאת כי אם המתרגם בדה דברים מליבו והולך שולל את השלטונות, ואם כן אין תוקף להחלטתם!". ענה רבי יעקב בנחת, "מכתבי כתוב בלשון הקודש שהיא כזהב מזוקק, אם יקח כבודו, מטבע זהב בודד שמשקלו חמישה גרמים, וירצה לפורטו למטבע נחושת, הרי יקבל מטבעות במשקל שני קילוגרמים..." רתח המושל מזעם על שהשוותה שפת השלטון לנחושת, בעוד לשון הקודש והשוותה לזהב, אך נסתתמו טענותיו...

ויין ישמח לבב אנוש

דרשו חז"ל על הפסוק "וְיִשְׂמַחַתְּ בַחֲנָךְ... ועכשיו שאין בית המוקדש קיים, אין שמחה אלא ביין, שנאמר "ויין ישמח לבב אנוש". בצוק העיתים היו קהילות בישראל שלא היו להם ענבים כדי לעשות מהם יין למצוות קידוש וד' כוסות. באזורים מסויימים לא היו כרמים, וכן קשה היה לסחור בענבים ולהשאירם בטירותם. אף היו שנים שחונות שגידול הענבים בכרמים לא שגשג. לכן היו משתמשים בצימוקים לעשיית יין, שמחרים זול יותר מענבים.

האם מלכתחילה מותר לקדש ולשתות ד' כוסות בפסח ביין העשוי מצימוקים? אמנם, יין מענבים בלי תערובות ושאינו מבושל הוא המובחר ביותר עבור קידוש וארבע כוסות בפסח, אך יוצאים ידי חובה גם ביין צימוקים שנשרו במים. הרמב"ם כתב בהלכות שבת: "ויין צימוקים, מקדשין עליו. והוא שיהיו צימוקים שיש בהן לחלוחית, שאם ידרוך אותן ייצא מהן דבש". שיעור המים שיש לשרותם עם הצימוקים, צריך שלא יהיו יותר משיעור הצימוקים לאחר שתפחו במים.

אם אינו סוחט את הצימוקים עצמם צריך לשרות את הצימוקים במים ג' ימים מעת לעת. אם שורה את הצימוקים במים ע"מ לסחוט אותם היטב, באופן שמוציא מהם את כל הלחלוחית שבהם, אין צורך להשרות ג' ימים, וכל שכן אם כתש את הצימוקים ואחר כך שרה אותם במים וסחט אותם היטב. הט"ז והמגן אברהם כתבו בשם מהרל"ח, "שאיין יין צימוקים נעשה יין אלא אם כן נשרו המים בצימוקים שלושה ימים", מכל מקום אף אם בישל את הצימוקים במים חמים, נחשב כיון לכל הדעות גם אם לא שרו ג' ימים.

לפי חלק מהפוסקים נראה שכך היה מנהגם שהיו משרים את הצימוקים מערב שבת במים חמים ע"מ לקדש עליהם בשבת, דהיינו שהצימוקים היו שרויים פחות מעת לעת, ובכל אופן היין ראוי היה לקידוש. וכן פשט המנהג במצרים ובקהילות מזרח אירופה שהיין לא היה מצוי שם, לבשל צימוקים בערב שבת, וסוחטים אותם במסננת בד, ומקדשים ומבדילים עליהם. בקהילות תימן נהגו מלכתחילה לקדש על יין צימוקים, עקב חשש לעלילות דם משכניהם הערבים, שעל פי דת האיסלם אסור היה להם לשתות יין. הגאון רבי יוסף חיים כתב בספרו "בן איש חי" שהמנהג בעיר בגדאד לשרות צימוקים בערב שבת במים חמים כדי לקדש עליהם בשבת.

מזונותיו של האדם

מעשה בימי רבנו חיים ויטאל זצוק"ל, שבאחת מדרשותיו אמר: ככל אשר ישם האדם בהקב"ה מבטחו, כך יזמן הקב"ה כל צרכיו, גם אם לא יעשה שום פעולה והשתדלות לצורך פרנסתו. בין השומעים היה אדם תמים, שהדברים נכנסו לליבו וקיבל על עצמו, מתוך אמונה תמימה, לחדול מעסקיו ולהתחזק באמונה שלמה בהקב"ה. וכך בא לחנותו בכל יום, ישב וקרא תהילים ולא פעל מאומה עבור פרנסתו.

חלפו מספר ימים, והנה נכנס לחנותו גוי נכבד ובידו מעיל פרווה גדול וכבד. עמד וצעק על היהודי: מדוע אינך עובד כבימי קדם? הניח את המעיל ודרש מהיהודי סכום זעום בעבורו. שילם היהודי התמים את הנדרש והגוי הלך לדרכו. לפתע נפל המעיל על הקרקע, ומבד הבטנה נפלו מטבעות זהב רבים שהספיקו לפרנסתו כל ימי חייו.

שכן היה לאותו יהודי תמים, וכאשר שמע את המעשה, קיבל על עצמו לחדול מעסקיו וציפה לנס. השבועות חלפו ועברו, עד אשר הגיע לחרפת רעב. כשפנה אל רבנו חיים ויטאל בטענה מדוע לא אירע אף עימו הנס, אמר לו הרב, חברך בטח באמת ובתמים בה' שיעזור לו וישיע אותו. ואילו אתה בוטח בפרווה עם מטבעות זהב...

אמרו חז"ל: "קשים מזונותיו של האדם כקריעת ים סוף". האם יש דבר שקשה לפני הקב"ה?! אלא, כאשר האדם חש שהם "מזונותיו" - שלו. ומגיעים לו כדבר מובן מאליו, אז נהיה הדבר קשה ואין הצלחה במעשה ידיו. ואילו מי שמאמין ובוטח בה' הרי "הבוטח בה' חסד יסובבנו".

רבי יוסף קארו - מרן הבית יוסף - י"ג ניסן ה'של"ה (1575)

בלומדו בבית המדרש יחד עם חבריו המקובלים, זכו והתגלה אליהם "מגיד" מן השמים שלימדם סודות ורזים ממתבתא דרקינא, רבי יוסף קארו העלה בקדושה את דברי ה"מגיד" על הכתב בספרו "מגיד מישרים". בהוראתו של ה"מגיד" אף קרא לספרו "בית יוסף", ובעקבות זאת עלה לארץ ישראל. בשנת הרצ"ו (1536) והוא כבן מ"ד שנים, התיישב בצפת עיר מלאה חכמים וסופרים והשלים את חיבורו הגדול ה"בית יוסף". שמו הלך לפניו ועד מהרה נתקבצו סביבו תלמידים רבים שנהרו אל ישיבתו שיסד. עם חידוש הסמיכה נסמך ע"י רבי יעקב בירב רבה של צפת. לאחר פטירתו של רבי יעקב התבקש רבי יוסף למלאות את מקומו וישב בראש בית הדין של צפת. ברבות הימים נישא בנו של רבי יוסף לבתו של האר"י הקדוש. מתלמידיו היו המקובל הצדיק רבי משה קורדובירו - הרמ"ק, רבי אברהם גלאנטי ורבי משה אלשי"ך זיע"א, אשר העריצו מאד את רבם הקדוש והכתירוהו בתואר שלא נכתר בו איש "המלך הקדוש".

שאלות רבות בהלכה הופנו מכל קהילות ישראל למרן הבית יוסף, הארי שבחבורת גדולי הפוסקים האחרונים. ורבי יוסף היה משיב ופוסק בהלכה, ותשובותיו נקבצו בספרו שו"ת "אבנת רוכל". לעת זקנותו כשקשתה עליו הכתיבה, היה תלמידו כותב מפיו את התשובות לשואלים, והיה מרן מצטט מזכרונו ומנסח את תשובותיו בהחיות. בי"ג בניסן שנת של"ה, נשבה ארון אלוקים עמוד ההוראה רבי יוסף קארו והוא בן פ"ז שנים. זיע"א.

רבי יוסף קארו זיע"א בעל ה"שולחן ערוך" נולד בספרד בשנת רמ"ח (1488), לאביו רבי אפרים, שהיה תלמיד חכם. בעודו ילד קטן נאלץ לנדוד עם משפחתו בעקבות גירוש ספרד, והמשפחה הגיעה לליסבון שבפורטוגל ומשם הגיעה לתורכיה. התמדתו בלימוד התורה לא ידעה גבול. כבר משחר נעוריו יצא שמו בבתי המדרש של העיר קושטא, והיו תלמידי חכמים משתעשעים עימו בדברי תורה, בקיאותו של הנער יוסף הפליאה את סובביו והכל ניבאו לו גדולות. הנער יוסף התייתם בגיל צעיר וגדל בבית דודו בקושטא, רבי יצחק קארו, אשר דאג לו לכל מחסורו. במשך כעשרים שנה שקד על כתיבת חיבורו הגדול רחב ההיקף ה"בית יוסף", הכולל את כל הדינים והמנהגים. כשהוא סומך את ספרו ל"ארבעה טורים" שחיבר רבי יעקב בן הרא"ש זצ"ל. לאחר שסיים רבי יוסף קארו את ספרו, כתב קיצור בשם "שולחן ערוך" בו רשם את תמצית ההלכות בצורה של סימנים וסעיפים.

ספריו של רבי יוסף עוררו פולמוס נרחב בין תלמידי החכמים בכל תפוצות ישראל ממזרח ועד מערב. מימות חיבור ספר משנה תורה הרמב"ם ועד היום, לא זכה ספר הלכתי לפרסום כה רחב ולסמכות כה מוחלטת כפי שזכה ספר זה. בהיות רבי יוסף קארו בסלוניקי, נפטרו ילדיו ממגפה קשה שהשתוללה בעיר. בעקבות אבלו השתוקק לעלות לארץ ישראל למצוא נחמה לנפשו.

כל דכפין ייתי ויכול

ערב פסח דומה לערב יום הכיפורים, ששניהם זמני תשובה מעולים ביותר. אמנם, ערב יום כיפור הוא זמן תשובה מיראה ואילו ערב פסח הוא זמן תשובה מאהבה. כנגד 'כל נדרי' שאומרים בליל יום הכיפורים, אומרים בערב פסח 'כל חמירא'. ההכנות לליל כיפור, הן הכנות של פחד ואימה רטט וחלחלה. ההכנות לליל הסדר, הן הכנות של חסד, עזרה לזולת, שמחה ומעשים טובים. וזה חג של חרות ומסמל את החרות לעם ישראל, ולכל יהודי יש את השעבוד שלו, ההג הזה הוא הגאולה והפורקן מהשעבוד ומהצער שעברנו בימי השנה החולפת. מהמצוות היקרות ביותר בימי ניסן, היא העזרה לעניים והמכונה בפי חז"ל 'קמחא דפסחא' שניתנת עבור נזקקים שאין ביכולתם לקיים את הפסח כהלכתו. בשנים קדמוניות, היו חכמי ישראל כופים על יושבי כל עיר ועיר, להפריש ממזונם עבור מעוטי היכולת, שאין ידם משגת למצות וארבע כוסות ושאר צרכי הסדר. אף בימינו יש לכל אדם להקפיד לקיים מצוה זו בהידור, וזכות מצוה זו תעמוד לו שלא יזדקק למתנות בשר ודם. טעם שנתקנה צדקה זו דווקא לקראת חג הפסח, משום שהוא חג החרות וראוי לסייע לכל יהודי ויהודי לחוש בו כבן חורין. האר"י הקדוש כתב טעם נוסף למצוות הצדקה והחסד בערב פסח, כי מי שניצל ממשוהו חמץ בפסח, חזקה עליו שלא יחטא כל השנה. והנה חלפה השנה ואנו מלאי עוון, מתברר למפרע כי נכשלנו בסרך חמץ ר"ל בפסח החולף. כדי לתקן את פגם זה מפרישים

מעות קמחא דפסחא לעניים, ובחסד ואמת יכפר עון. מסופר על ה"חפץ חיים", שהגיע בזקנותו לעיר אחת שיושביה לא היו נוהגים להפריש מעות קמחא דפסחא. עלה על בימת בית הכנסת הגדול וקרא: מורי ורבותי! אם אעלה לשמים וישאלו אותי אם נהגתם לתרום קמחא דפסחא, מה אומר? אם אומר שכן- יהיה זה שקר. ואם אומר את האמת, הלא מכל מקום נמצאתם מכריחים אותי לדבר לשון הרע על קהילה מעם ישראל, והן לשון הרע ידעתם כמה חמור עונשו... על כן, במטותא מכם, קיימו מצווה יקרה זו למען לא נכשל לעולם ועד. אין שיעור לצדקה זו, וכל אחד יתן כפי השגת ידו.

לאור המצב הכלכלי הקשה שפוקד משפחות רבות, שפוגע ביכולתם לרכוש לחג גם מוצרי מזון בסיסיים. מידי שנה בהתקרב ימי חג הפסח, קהילת קודש "שובה ישראל" בראשות עט"ר האדמו"ר רבי יאשיהו יוסף פינטו שליט"א, מחלקים עשרות אלפי חבילות מזון עשירות ומגוונות במיוחד, שמביאות אור ושמחת חג בבתים רבים למשפחות נזקקות, בארץ ובעולם.

זו כי יתקרב אל מחסני החלוקה, לא יוכל שלא להתפעל ממאות המתנדבים העובדים ללא הרף, החל משלב הכנסת מוצרי המזון המגוונים שניתנים בשפע רב בכל ארצה, וכלה בהכנת הארגזים למשלוח, לנקודות החלוקה הרבות הפזורות ברחבי הארץ. זכות התורה והחסד תעמוד לעם סגולה, ונזכה להיות ממלכת פְּהִינִים וְגוֹי קְדוֹשׁ בבניין בית הבחירה במהרה בימנו, בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל.

לשנה הבאה בירושלים הבנויה

ההכנות לחג הפסח בעיר מוגאדור במרוקו היו בעיצומן, שובל מהביל אפוף ניוחות מתבשילי החג נישא ברחובות המלאה. יהודים שמייהרו לביתם לאחר שריפת החמץ להשלים את ההכנות לחג, לא שמו ליבם לאורח בעל הדרת הפנים ההולך ברחובות, מחפש אחר כתובתו של רב העיר. שלוחא דרבנן היה הגאון רבי יצחק שפירא זצ"ל מנקיי הדעת שבירושלים, הגיע בשליחות של מצוה לעיר, לאחר חודשים ארוכים בהם שהה בדרכים, וכעת הוזמן להיות אורחו של המקובל האלוקי רבי חיים פינטו הגדול זיע"א.

ערך רבי חיים פינטו את שולחן הסדר בטוהר ובכוונה, ולפתע הבחין בעננה שחלפה בפניו של אורחו רבי יצחק. כאשר הגיע רבי חיים לאמירת בבהילו והרים את הקערה, פרץ רבי יצחק בבכי תמורורים ומאן להרגע. "מה לך רבי יצחק?" - פנה רבי חיים ברכות אל אורחו - "מצווים אנו בשמחת החג! הסדר דאגה מלבך, אם חסר לך דבר מה, מתחייב אני להשלימו". הניד רבי יצחק את ראשו בשלילה - "לא חסר אני דבר. ברם, בעת אשר ראיתי את קערת ליל הסדר ואת השלחן הערוך במצות וביין, נחמץ ליבי בזוכרי את בני משפחתי שמזה תקופה ארוכה לא ראיתם, ואיני יודע האם השיגו מצות ויין לחג, האם שמחים הם בחג...?" ומרוב התרגשות, התחדש בכיו של רבי יצחק, וקשה היה לו להרגע.

קם רבי חיים ממקומו והזמין את אורחו לחדר לימודו - "הרגע רבי יצחק, ברצוני להראות לך דבר מה". התלווה האורח לרבי חיים ויחד נכנסו לחדר הלימוד. חושך שרר בחדר, ולאחר שסגר הרב את הדלת אחריו, הפכה האפלולית לעלטה. לתדהמתו של רבי יצחק ראה והנה החדר - חדרו הוא בביתו אשר בירושלים, והנה הוא רואה את בני ביתו שמחים בשמחת החג, מסבים סביב שלוחן ערוך בכל טוב ושלוש להם. פתח הרב את החדר והמראה נגוז ונעלם. "אל תדמה בנפשך כי פרי הדמיון הוא" - אמר לו רבי חיים - "מה שראית הוא אמת, וכבואך חזרה לירושלים, תברר עם בני ביתך את הדברים אם היו כן. מבקשך אני כי תכתוב לי באיגרת, מה אכן היתה הרגשתם בליל סדר זה". בסיום החג נפרד רבי יצחק ממארחו רבי חיים הצדיק, כשהוא נפעם ונרגש. שליחותו בעיר מוגאדור תמה, וכעת פניו לירושלים עיר הקודש. חודשים רבים חלפו מאז, וביום מן הימים התקבלה איגרת מירושלים, בביתו של רבי חיים. השולח היה רבי יצחק שפירא, הוא סיפר במכתבו כי כאשר הגיע לביתו בעיר הקודש, סיפרו לו בני ביתו, כמה קשתה עליהם תקופת העדרו, אך מה רבה היתה פליאתם, כי בלי הסדר, זמן אשר העדרותו של ראש המשפחה הנערץ היתה אמורה להיות מורגשת בכפל כפליים, דווקא באותו העת, חשו בני הבית תחושת חג מרוממת ושמחה מיוחדת כאילו נחוג החג יחד עם ראש המשפחה החסר, "הרגשנו" - כך שחו לאביהם - "כי אתה מביט בנו ורווה נחת משמחתנו". שמע זאת רבי יצחק ותפעם רוחו, וחש לכתוב איגרת לרבי חיים פינטו לאשר את הדברים כי אכן אמת היו.

אקרא 08.852.0.852